

Offentliggjort første gang i *Grundtvigs Værker* version 1.21, maj 2023

Indledningen er redigeret af Stine Kylsø Pedersen og Steen Tullberg

Tilsyn ved

Denne pdf er en læseversion af værkets indledning. Værket findes digitalt med punktkommentarer, tekstredigering og faksimiler på www.grundtvigsværker.dk

PDF ved Kim Steen Ravn

Copyright: *Grundtvigs Værker* 2026

Indledning til

“Det Ny Testaments Christendom! [Den christelige Børnelærdom, 1. udgave, 5. artikel]”

ved Anders Holm

Indhold

- 1 Oversigt over artiklerne i *Kirkelig Samler*
- 2 Indhold
- 3 Anden udgave
- 4 Anvendt litteratur

1 Oversigt over artiklerne i *Kirkelig Samler*

“Det Ny Testaments Christendom!” er den femte af 21 artikler, som Grundtvig skrev i *Kirkelig Samler* i årene 1855-1861. En oversigt over disse vises nedenfor, og indledningen til hver af dem fås ved at klikke på de respektive links.

[“Om vor tredie Troes-Artikel”](#)

[“Om den Christelige Børnelærdom”](#)

[“Den Christelige Daabspagt”](#)

[“Herrens Bøn ‘Fadervor.’”](#)

[“Det Ny Testaments Christendom!”](#)

[“Forsagelsen i Daabs-Pagten”](#)

[“Den apostelige Troes-Bekjendelse i den christelige Daabspagt”](#)

[“De syv Sakramenter”](#)

[“De christelige Livstegn”](#)

[“Det christelige, aandelige og evige Liv”](#)

[“Det medfødte og det gjenfødte Menneskeliv”](#)

[“Ordet og Troen efter Christi egen Lærdom”](#)

[“Det christelige Ægteskab”](#)

[“Tro og Haab og Kjærlighed”](#)

[“Den guddommelige Treenighed”](#)

[“Skriftemaal og Altergang”](#)

[“Præste-Frihed i Folke-Kirken”](#)

[“Den christne Tro og den christelige Lærdom”](#)

[“Menneske-Historien og Bibel-Historien hos Jøderne og de Christne”](#)

[“Hænderne og Røsten i Rom og Jerusalem”](#)

[“Det evige Livs-Ord af Vorherres egen Mund til Menigheden”](#)

2 Indhold

“Det Ny Testamentes Christendom!”, som udkom i januar 1856, er blandt andet et opgør med Søren Kierkegaard, der året i forvejen i en række flyveblade og artikler i dagspressen havde hævdet, at Det Nye Testamentes kristendom slet ikke fandtes i samtidens danske kirke. Præsensformen taget i betragtning kunne artiklerne dog godt være skrevet inden Søren Kierkegaards død i november 1855 som et direkte svar på dennes kritik af kirken. Det forekommer endvidere sandsynligt, at Kierkegaards kirkekritik kan have været bestemmende både for artiklens valg af tema og tidspunktet for dens affattelse og trykning. Samtidig tager Grundtvig som i de øvrige artikler i serien (se oversigt) udgangspunkt i dåben: Det Nye Testamentes kristendom forudsætter dåb og nadver som kilderne til kristenlivet og har ikke grund i hverken embede eller skrift, men i Guds gerning i og ved sakramenterne.

Grundtvig indleder artiklen med at gøre opmærksom på, at alle ved, at man med betegnelsen Det Nye Testamente mener de kristnes hellige skrift, men at ordet testamente samtidig er et fremmedord, der stammer fra romerretten og henviser til en afdøds sidste vilje. Denne sproglige flertydighed, som har en analogi i anvendelsen af ordet kirke som betegnelse for bygningerne såvel som menigheden, er blevet misbrugt af præster, paver og af skriftkloge (formentlig de lutherske teologer efter reformationen) til at sætte sig selv i Herrens og Helligåndens sted (1-2).

Forvirringen er efter Grundtvigs mening formentlig opstået, fordi ordet “diatheke” på græsk både betyder pagt og testamente. Det har resulteret i, at man har forvekslet en bog med den egentlige pagt, som er dåbspagten. På grundlag af dette synspunkt gør Grundtvig gennem artiklen udførligt rede for konsekvenserne af, at dåbspagten blev oprettet før Det Nye Testamente blev skrevet og derfor uden hensyn til dette skrift.

Det betyder først og fremmest, at det er apostelskriften (Det Nye Testamente), der forudsætter dåbspagten og trosbekendelsen og bidrager til dåbspagtens rette kristelige oplysning og forklarelse – og ikke omvendt. I forsvar for troen og menigheden har hans anliggende gennem årene været at gøre op med en “*bagvendt Tankegang*” (5) om forholdet mellem dåbspagten og bogen (Det Nye Testamente), en tankegang, som kun har ført til vanskeligheder og til stadighed fører problemer med sig (3-6).

Først nu, hvor papister (katolikker), baptister, ateister og mormoner med religionsfriheden (1849) har fået anderledes dristighed og spillerum – og hvor en “udmærket Haarkløver” (7), nemlig Kierkegaard, stærkt fremhæver “det *Ny Testamentes Christendom*” (8), begynder der at komme “Oprør i Leiren” (formentlig offentligheden), påstår Grundtvig. Det sker ved, at alle med kristentro nu føler, at de skal forsvare sig mod dem, der hævder, at de ikke har kristentro. Under sin kirkekamp har Kierkegaard imidlertid vendt tingene på hovedet, idet han forudsatte “at *Bogen* ‘det Ny Testamente’ skulde være den sande *Christendoms* egenlige *Kilde, Grundvold* eller *Troes-Regel*” (8).

Som alternativ til denne bagvendte tankegang henviser Grundtvig til, at han selv bestandig har gjort opmærksom på, at det nye liv kun kan skænkes ved et mundligt ord fra Gud til os. Hvis Kristus skal og vil frelse os, må han ved sine egne indstiftelser i dåb og nadver på jorden have efterladt sig “et mundtligt Guds-Ord *til os*, der er ‘Aand og Liv,’ kan frelse og saliggjøre os og kan vise, at vor Saliggjørelse [frelse] er *hans* Gierning” (10) – idet det er hans ånd og liv, mennesket modtager.

I artiklens afsluttende afsnit giver Grundtvig udtryk for, at såvel katolicisme som protestantisme har bevirket, at de troende har vanskeligt ved at tilegne sig sandheden om Herrens mundsord ved dåben og nadveren som livskilden, hvoraf det levende forhold til Kristus og Faderen udspringer. Papisterne (katolikkerne) forveksler Guds og menneskers ord, mens protestanterne står for en sammenblanding af “*Mund og Pen, Tale og Skrift*” (11). Det er derfor intet under, at man må kæmpe med disse fordomme eller vildfarelser. I Herrens menighed meddeles (dvs. skænkes) den levendegørende ånd og det nye liv imidlertid kun i ord fra Herrens egen mund ved dåben og nadveren. Det ved alle sandhedskærlige og troende mennesker i grunden godt med sig selv, hævder Grundtvig (12).

Til sidst beder Grundtvig sine læsere tænke over, om det er ved, hvad man (dvs. Kierkegaard) kalder “det *Ny Testamentes Christendom*” eller ved, hvad Grundtvig selv kalder “*Christendommen af Herrens egen Mund*,’ vi faaer en virkelig god Samvittighed og et sikkert, levende Saligheds-Haab [håb om frelse] i Vorherres *Jesu Christi* Navn” (13). Har de ikke vidst det før, skal de derved opdage, at det ikke er noget nyt, Grundtvig har fundet på, men at det er “Vorherres *Jesu Christi* egen Saliggjørelses-Orden [frelsesorden] og Indstiftelse” (13-14), han peger på.

3 Anden udgave

I 1868 udkom “Det Ny Testamentes Christendom!” og de øvrige artikler fra *Kirkelig Samler* i den samlede bogudgave, *Den christelige Børnelærdom*, kaldet “Anden Udgave”. En generel indledning til andenudgaven kan tilgås ved at klikke [her](#).

4 Anvendt litteratur

- Grundtvig, N.F.S. (1868) *Den christelige Børnelærdom, betragtet af Nik. Fred. Sev. Grundtvig. Anden Udgave, optrykt efter "Kirkelig Samler"*. København.